

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2023. № 7.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.7.45>

УДК 351:332.3/.7

В. П. Якобчук,

к. е. н., професор, завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління, Поліський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2147-7994>

Ю. С. Бодашевська,

магістр з публічного управління та адміністрування

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7575-7583>

О. В. Мосієнко,

к. е. н., ст. викладач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління, Поліський національний університет ORCID ID:

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-6148-2018>

К. С. Зіневич,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Поліський національний університет, м. Житомир

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-2989-3002>

Д. А. Дубовик,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності «Публічне управління та адміністрування», Поліський національний університет, м. Житомир

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3958-1630>

**ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ
ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КАПІТАЛУ В ЕКОНОМІКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

V. Yakobchuk,
*PhD in Economics, Professor, Head of the Department of Economic Theory,
Intellectual Property And Public Administration, Polissia National University,
Zhytomyr*

Y. Bodashevska,
Master`s Degree of Public Management and Administration

O. Mosiienko,
*PhD in Economics, Senior Lecturer of the Department of Economic Theory,
Intellectual Property And Public Administration, Polissia National University,
Zhytomyr*

K. Zinevych,
*Master`s student of the Faculty of Law, Public Administration and National
security, Polissia National University, Zhytomyr*

D. Dubovyk,
*Master`s student of the Faculty of Law, Public Administration and National
security, Polissia National University, Zhytomyr*

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP AS A MECHANISM FOR ATTRACTING INVESTMENT CAPITAL TO THE ECONOMY OF TERRITORIAL COMMUNITIES

У статті досліджено основні наукові, практичні та теоретичні підходи до забезпечення сталого розвитку територій територіальних громад через призму економічної складової. Розкрита взаємодія між публічним та приватним секторами під час реалізації публічно-приватного партнерства; обґрунтовано ролі публічного та приватного секторів в сталому розвитку територій; з'ясовано можливості залучення інвестицій, інноваційних інструментів для впровадження в територіальних громадах. Метою цієї статті було підкреслити важливість публічно-приватного партнерства в економічному та соціальному розвитку територіальних громад.

Досліджено, що публічно-приватне партнерство є механізмом, здатним під час дії воєнного стану та післявоєнного відновлення територій

стимулювати місцеву економіку через реалізацію проектів та має на меті забезпечити сталий розвиток та конкурентоспроможності територіальних громад. Такі партнерства характеризуються розподілом інвестицій, ризиків, відповідальності та винагороди між партнерами. Підстави реалізації проектів публічно-приватного партнерства пов'язані з фінансуванням, проектуванням, будівництвом, експлуатацією та обслуговуванням інфраструктури та соціально значущих послуг. У статті зроблено відповідні висновки для основних бенефіціарів регіонального та місцевого рівня.

The article examines the main scientific, practical, and theoretical approaches to ensuring sustainable development of territories of territorial government through the economic component. The essence of the interaction between public and private sectors of economic and social activity in the model of public-private partnership in territorial government is revealed; the possibilities of forming innovative implementation tools in territorial communities are clarified. The main goal of this article is to emphasize the importance of public-private partnerships in the economic and social development of the economy of territorial communities.

It is shown that public-private partnerships are a tool capable of stimulating the local economy through the implementation of projects during martial law and post-war reconstruction of territories and are aimed at ensuring sustainable development and competitiveness of territorial communities. Such partnerships are characterized by the distribution of investments, risks, responsibilities, and rewards between partners.

The article draws relevant conclusions for stakeholders at both the local and regional levels. In order to achieve these positive effects and causes, it is necessary that local communities understand the need for changes in the structure and functioning of the governance system.

The development of partnerships between the state/municipality and business is driven by the following circumstances: as a rule, the state/municipal sector is often unable to meet the needs of society due to a lack of certain types of resources (material, human, intellectual, infrastructure, etc.) and/or their irrational use. At the same time, the private sector has resources that the state/municipal sector does not have, and has and/or can create tools for more rational use of them, attracting highly qualified personnel and labor, including using migration capital in its activities.

Russia's aggression against Ukraine has posed new challenges for local governments due to the increase in internally displaced persons and the relocation of enterprises, organizations and institutions from the occupied territories or those located in the territories of hostilities.

Ключові слова: *економіка, територіальна громада, міграція, релокація, інституційне забезпечення, інвестиції, капітал.*

Key words: *economy, territorial community, migration, relocation, institutional support, investment, capital*

Постановка проблеми. Під час реалізації децентралізації перед територіальними громадами постали нові виклики щодо забезпечення надання суспільно значущих послуг населенню, в тому числі й розвитку людським інтелектуальним капіталом що здатен підсилити спроможність територіальної громади та забезпечити суспільну і економічну стабільність, в тому числі забезпечення сталого розвитку. Надання соціально-значущих послуг в територіальній громаді є першорядною стратегічною відповідальністю органу місцевого самоврядування та основою фінансової спроможності для задоволення потреб мешканців, реалізації стратегії розвитку та застосування механізмів залучення фінансових ресурсів з метою реалізації запланованих цілей та завдань. Наявність та стан ресурсів

визначатимуть характер послуг, що надаються в територіальній громаді, обмежуючи або пропонуючи можливості для її відновлення від наслідків війни та пріоритетів розвитку. Одночасно, це сприяє забезпечення інституційної спроможності усіх стейк-холдерів в тому числі публічного та приватного секторів, підвищення інвестиційного клімату та соціально-економічної привабливості територіальних громад, особливо для забезпечення умов надання та розвитку соціально-значущих публічних послуг зі сторони публічної влади та при взаємодії приватних компаній на відповідній території.

Розвиток партнерства між державним сектором і бізнесом обумовлюється наступними факторами: неможливість реалізації запиту суспільства публічним сектором через брак основних ресурсів (фінансових, трудових, інтелектуальних, майнових тощо) або нераціональне їх використання під час виконання свої повноважень. В той же час, приватний сектор, маючи в своєму розпорядженні ресурси, які обмежують діяльність публічний сектор, може створити або забезпечити їх для більш раціонального використання, залучаючи висококваліфіковані кадри, створюючи робочі місця, в тому числі застосовуючи міграційний капітал, інтелектуальну власність та фінансові ресурси. Агресія росії проти України поставила нові виклики перед публічним сектором. в зв'язку із збільшенням внутрішньо переміщених осіб та релокації підприємств, організацій та установ з окупованих територій або які знаходяться на територіях ведення активних бойових дій.

Так, за даними Міністерства економіки України з таких регіонів переїхали 725 підприємств, з яких вже 528 відновили свою діяльність. Відповідно до даних дослідження Київської школи економіки станом на початок 2023 року інфраструктурі України через проведення активних бойових дій та окупації територій завдано збитків на загальну суму \$143.8 млрд (за вартістю заміщення). Крім цього, продовжують завдаватися збитки

в інфраструктурній, освітній, енергетичній, транспортній, торгівельній сферах та в сфері охоломи здоров'я. В той же час, посилюється й внутрішня міграція. За інформацією, які надає Національна соціальна сервісна служба України на обліку в територіальних громадах станом на початок 2023 рік перебуває 1 476 148 внутрішньо переміщених осіб, у тому числі 1 211 165 сімей [6, 7, 8].

Враховуючи це, територіальні громади, які прийняли в себе як внутрішньо переміщених осіб, так підприємства постали перед пошуком застосовування в своїй діяльності ефективних механізмів, що мають містити комплекс заходів зі сприяння та підтримки й забезпечення соціально-значущими послугами мешканців своїх територій. Впродовж впровадження децентралізації територіальні громади здобули певну економічну свободу та отримали в своє розпорядження ресурси для можливості реалізації та задоволення соціально-економічних, інфраструктурних, освітніх, культурних та інших потреб своїх жителів. Оскільки неможливість залучення висококваліфікованих кадрів, робочої сили та фінансових та інвестиційних ресурсів фактично унеможлиблює здійснення свої повноважень, для територіальних громад є можливість створення локальних політик для підтримки релокованих підприємств, установ та організацій та залучити в свою економіку ресурси (трудові, матеріальні, нематеріальні, інвестиції та інше). Таким чином, на нашу думку, посилюється важливість актуалізації пошуку шляхів на науковому і практичному рівнях щодо застосування публічно-приватного партнерства в умовах дії воєнного стану.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В наукових працях: Брайловського І. А., М., Запатріної І., Захаріної О., Круглова В. В., Симоненко Л.І., Якобчук В. П. Hartwich, Frank & González, Grimsey D., Lewis M. K , Sava S. та інших висвітлені особливості публічно-приватного партнерства та основні очікувані вигоди від співпраці публічного та приватного секторів.

Постановка завдання. Для досягнення поставленої мети було проаналізовано теоретичні засади реалізації публічно-приватного партнерства, розкрито сутність взаємодії публічного та приватного секторів в формі публічно-приватного партнерства в територіальних громадах та на основі теоретичного обґрунтування ролі публічно-приватного партнерства в сталому розвитку територій територіальних громад.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для запровадження ефективних процесів побудови ефективних економічних, інвестиційних та виробничих систем на території територіальних громад перш необхідно збільшити залучення представників приватних компаній, та в той же час запровадити активний пошук для створення сучасних систем управління об'єктами та використання ресурсів державної та комунальної власності. Так, Світовим Банком пропонується визначенням місцевого розвитку перш за все як ефективний процес взаємодії громадкості, приватного та публічного секторів формування, інтеграції та імплементації на певній території територіальних громад найкращих та привабливих умов для соціально - економічного, туристичного, культурного, інвестиційного, фінансового зростання та створення нових робочих місць з можливістю подальшого покращення життя [3, 12].

Для забезпечення сталого розвитку території громади необхідно забезпечити за допомогою зацікавленої участі усіх суб'єктів перш за все усвідомлений, спланований, скоординований процес якісних та кількісних змін та перетворень, оскільки необхідно досягнути стратегічної мети, а саме: якість надання суспільно значущих послуг. Ці послуги повинні слугувати покращенню життя мешканців територіальної громади без завдання шкоди для перспективи наступних поколінь, та одночасно задовольнити свої потреби у майбутньому. Визначаючи основні складові сталого розвитку територій територіальних громад: економічний, екологічний та соціальний,

які забезпечують збалансованість, повноцінність та сталість, необхідно одночасно виділити основні цілі та інструменти його реалізації. Так, для економічного сектору є необхідним збільшення обсягів виробництва, забезпечити зростання продуктивності, створення нових робочих місць, визначення та забезпечення реалізації конкурентних переваг для забезпечення зростання рівня доходів та життя населення [4,5,9,10].

Головними чинниками планування місцевого економічного розвитку територіальних громад є стійкість, довгострокове планування та стратегічне бачення, партнерство публічного та приватного сектора, залучення інвестицій (зовнішніх та внутрішніх), інновацій, висококваліфікованих працівників та повернення трудової сили, яка виїхала в зв'язку з війною, розробки комплексних програм інтегрованого просторового розвитку територій та програми відновлення територій розвитку та напруження відповідного плану, а також модернізації інфраструктури, в тому числі й через активне залучення міграційного капіталу.

З розвитком і запровадженням механізму публічно-приватного партнерства А. Брайловський, Якобчук В., Симоненко Л, Захаріна О., Зпатріна І, Hodge G., Greve C і Lewis M., запропонували визначати публічно-приватне партнерство як інституційну угоду співпраці між публічним і приватним секторами, як специфічні взаємовідносини, під час яких пропонується розподілити ризики між публічною владою та приватними партнерами, одночасно обумовлюючи спільну мету для досягнення результату і отримання високоякісних соціально значущих послуг. Науковці пропонують поняття публічно-приватне партнерство класифікувати за трьома напрямками, такими як: організаційно - правового забезпечення (створення правового поля, яке б закріплювало б форми співробітництва); функціонально-фінансового забезпечення (показник конкретних результатів узгодженості); мікроекономічного (категорії рівнів виробництва). Аналіз вищевикладеного надає можливість зробити висновки щодо використання

публічно-приватного партнерства у дослідженнях через призму наступних факторів, а саме: системи відносин публічного сектору й бізнесу; потужний механізм соціально-економічного, освітнього, екологічного, культурного, інвестиційного розвитку та зростання на міжнародних, національних, регіональних та місцевих рівнях; як спільні угоди між секторами публічної влади та приватними інвесторами, недержаними компаніями, з можливістю застосувати, використати та створити об'єкти державної або комунальної власності [1, 2, 3, 4,14, 15,16, 20].

В сучасних умовах під час дії особливого режиму воєнного стану територіальні громади не завжди спроможні підтримувати належний рівень функціонування, управління та модернізацію об'єктів комунальної власності, насамперед через знаходження на окупованих територіях, або територіях де ведуться або велися активні бойові дії, обмежень бюджетного фінансування тощо. Тому для вирішення в подальшому питань щодо здійснення законодавчо визначених повноважень, для підвищення рівня економічного спроможності відповідної територіальної громади, забезпечення сталого розвитку території (місцевого або регіонального рівня), надання мешканцям якісних суспільно значущими послугами можливо через здійснення та впровадження публічно-приватного партнерства.

Як передбачено Законом України «Про державно – приватне партнерство» публічний сектор може виступати як замовник суспільно значущих послуг, одночасно поєднуючи функції інституту виконавчої влади, який має повноваження щодо узагальнення, класифікації, створення нормативно-правового поля для взаємодії з приватним сектором. В цьому випадку виникає й можливість реалізувати суспільні потреби та інтереси для третіх сторін – громадськості, яка може бути представлена фізичними та юридичними особами, які є мешканцями або розташовані на певній території, і є одночасно замовниками та користувачами певного спектру послуг. А приватний сектор за умовами такої взаємодії буде виступає

виконавцем та надавачем соціально значущих послуг в різноманітних сферах, розвиваючи їх та забезпечуючи високу якість [2, 11, 14].

Публічний сектор в проектах публічно-приватного партнерства може бути представлений органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування відповідних територіальних громад, компаніями державної та комунальної власності. Приватний сектор діє та може бути представленим однією або об'єднанням компаній приватного права, або представлена юридичною особою, яка була створена за умовами конкурсу. Часто є випадки, коли до участі в підготовці та реалізації проектів в формулі публічно-приватного партнерства необхідно залучити інші зацікавлені або визначені законодавством особи, такі як: агенції місцевого та регіонального розвитку, фінансові та банкові установи, інвестори, технічні науковці, радники, експерти, представники міжнародних організацій, які надають технічну допомогу, інституції громадянського суспільства та інші [11, 14, 20, 18].

Для подальшого дослідження визначення сутності публічно-приватного партнерства нам необхідно констатувати, що головною метою цього механізму є певна система, що складається з однієї з форм взаємодії та відносин, при яких виникає об'єднання публічного та приватного сектору. Вони перш за все співпрацюють для задоволення потреб, які мають врахувати інтереси сторін в цих відносинах, для чого використовують певні ресурси за інструменти (матеріальні, фінансові, нематеріальні засоби та активи тощо). Нижче ми пропонуємо модель взаємозв'язку між учасниками публічно-приватного партнерства та розподіл повноважень і обов'язків, що має допомогти розглянути механізм діяльності публічно-приватного партнерства в територіальних громадах (рис. 1.).

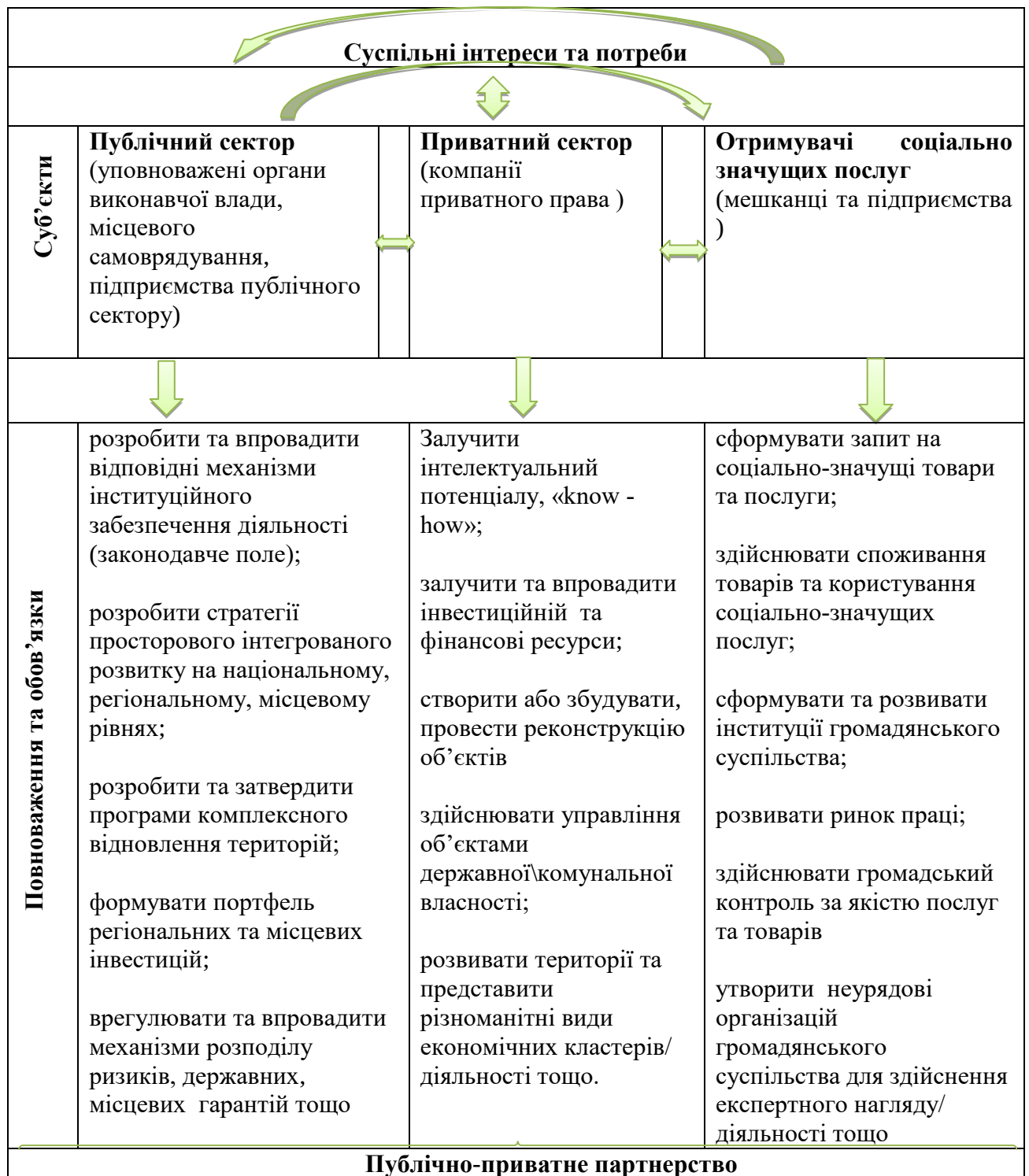

Рис. 1. Модель співвідношення та розподіл повноважень між суб'єктами публічно-приватного партнерства

Таким чином, в підсумку досліджуючи публічно-приватного партнерства можемо визначити що цей механізм є системою взаємовигідної

діяльності і співробітництва публічного сектору та приватних компаній, при необхідності із залученням третіх осіб. Ця взаємодія:

- *по-перше* - врегульовується відповідними законодавчими актами;
- *по-друге* - розподіляє розподіл ризиків між партнерами, з акцентом на наявність достатніх ресурсів для прогнозування, попередження та запобігання негативних наслідків;
- *по-третє* – ця діяльність орієнтується та впроваджується для одержання ефективного результату під час задоволення інтересів усіх сторін та зацікавлених осіб публічно-приватного партнерства якщо один із секторів має обмеження в ресурсах [3,5,13].

Вирішення проблеми забезпечення сталого розвитку території в умовах воєнного стану пов'язане перш за все з реалізацією інфраструктурних проектів у сферах енергозбереження, енергоефективності та транспортних мереж, охорони здоров'я, освіти, туризму, поводження з побутовими відходами, впровадження альтернативних джерел енергії та надання соціальних послуг.

За даними Міністерства економіки України з початку введення діє режиму воєнного стану 24.02.2022 року територіальні громади прийняли на свої території, підприємства, що здійснюють свої діяльність на таких сферах:

- в сфері торгівлі – більш ніж 40% (оптової та роздрібної торгівлі)
- в сфері переробної промисловості - 30%.
- в сфері інформації та телекомунікації -7%,
- професійної, наукової та технічної діяльності - 6%,
- у сфері будівництва 4%[7].

А отже, зростає попит на висококваліфікованих спеціалістів, здатних до прийняття рішень в умовах невизначеності та тих, хто вміє застосовувати та винаходи інновації, має інноваційне мислення. Недостатність наявності такого людського капіталу вирішується за рахунок внутрішньої трудової

міграції, коли підприємства переносять засоби виробництва на нові території, одночасно переміщуючи своїх працівників з сім'ями.

Розглядаючи публічно-приватне партнерство, як механізмів взаємодії публічного та приватного сектору, який забезпечує інноваційний, фінансовий, трудовий ресурс тощо, на думку М. Портера, Hartwich F, Spielman David & Grebmer, Klaus, Trebilcock, M., & Rosenstock він спроможний надати не тільки інвестицій і нові високоінноваційні технології, але й є інструментом конкурентоспроможної економіки. А тому дослідники зазначають, що продуктивність праці внаслідок залучення нових інвестицій (прямих, іноземних) збільшує конкурентоспроможність яка призводить до вищої продуктивності та сприяє подальшому росту інвестиційної привабливості певного регіону або місцевості [10,14,15,16,18,19,20].

Реалізація проектів публічно-приватного партнерства в високотехнологічних сферах (відновлення інфраструктури, реабілітаційні центри, будівництво та менеджмент «розумними» містами та розвиток «зеленої» енергетики тощо) сприяє формуванню людського капіталу та розвитку трудового потенціалу в територіальних громадах, в тому числі й залучення внутрішнього та зовнішнього міграційного капіталу, оскільки зазначені напрямки сприяють підвищенню рівня життя населення та забезпечують сталий економічний збалансований розвиток [17].

Розглядаючи публічно-приватне партнерство Hartwich F, [15] ми визначаємо очікувані приватні та соціальні вигоди від реалізації проектів публічно-приватного партнерства:

- домовленості про розподіл витрат і лідерство в галузі в рамках публічно-приватного партнерства призводять до високих важелів впливу державної підтримки на науково-дослідницьку та інноваційну діяльність бізнесу.

- публічно-приватне партнерство має довготривалий вплив на поведінку державних та приватних дослідників, сприяючи розбудові довіри

та особистих мереж, які сприяють подальшій формальній та неформальній співпраці.

- публічно-приватне партнерство може бути більш ефективним способом, мобілізації приватних фінансових ресурсів та компетенцій для виконання державних завдань (наприклад, у таких сферах, як охорона здоров'я та навколишнє середовище);

- публічно-приватне партнерство забезпечує учасникам доступ до результатів державних досліджень, а також сприяють створенню нових технологічних фірм, а також мобільності людських ресурсів між державним і приватним секторами.

Успіх проектів публічно-приватного партнерства залежить від правового забезпечення та успішного застосування керівних принципів, що містяться в нормативно-правових матеріалах Європейського Союзу, ми вважаємо, що державні та приватні партнери можуть отримати наступні вигоди від реалізації проектів за формулою державно-приватного партнерства, а саме:

- залучення матеріальних та інтелектуальних інвестицій у розвиток інфраструктури

- вигода від розподілу ризиків між учасниками проекту,
- вища якість послуг,
- висока оптимізація управління державним сектором,
- розвиток місцевих ринків капіталу,
- розвиток ринку праці, професій (освіта та підготовка місцевої робочої сили)

- будівництво громадських об'єктів за кошти спонсора проекту.

Досвід багатьох країн показує, що впровадження та реалізація проектів у формі державно-приватного партнерства сприяє отриманню багатьох інших переваг, які безпосередньо пов'язані з конкретними завданнями суб'єктів, що беруть участь у проектах, а також стосуються

інших важливих аспектів. Європейською економічною комісією ООН запропоновано розглядати модель публічно-приватного партнерства як людиноорієнтовану форму що має на меті забезпечити базові потреби людини (People First PPP). Оскільки запровадження такої форми має на меті приділити важливу роль приватному сектору як партнеру, який має ресурсний потенціал (кошти, інтелектуальну власність, інновацій та інше), тому публічно-приватне партнерство пропонується як сучасний ефективний механізм досягнення Цілей сталого розвитку до 2030 р. [7,12].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Публічно-приватне партнерство, який завдяки своїй ефективності є сучасним механізмом для забезпечення сталого економічного, інвестиційного, екологічного, соціального, інфраструктурного, туристичного та культурного розвитку. За результатами інтеграції в своїй діяльності територіальними громадами можливо прискорити та забезпечити сталий розвиток територій, тому що приватний сектор має можливість залучити фінансові ресурси, сучасні технології, інновації, впроваджувати нові підходи та створювати робочі місця. Публічно-приватне партнерство як важливий механізм для залучення інвестицій (внутрішнього та зовнішнього капіталу) та створення нових можливостей для місцевого економічного розвитку та відновлення території, які постраждали в наслідок окупації та ведення бойових дій.

Література

1. Брайловський І.А. Стратегія забезпечення розвитку державно-приватного партнерства в Україні : автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.03. Чернігів, 2018. 40 с.
2. Економіка публічного сектору: навч. посіб. / за заг. ред. В.П. Якобчук. Київ: видавництво Ліра-К, 2021. 496 с.

3. Запатріна І. «Unsolicited Proposals: New Realities in COVID Times» «European Procurement & Public Private Partnership Law Review». №3. 2020р. С. 255-259.

4. Захаріна О., Якобчук В., Ходаківський Є. Експлікація поняття «Державно-приватне партнерство» в теорії публічного управління. Наукові горизонти. 2020. №3. С. 26–33.

5. Захаріна О.В., Симоненко Л.І., Сайкевич М.І. Публічно-приватне партнерство як механізм розвитку інфраструктури регіону. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2018. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1193> (дата звернення: 02.05.2021).

6. Київська школа економіки <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zarik-povnomasshtabnoyi-viyni-rosiya-zavdala-zbitkiv-infrastrukturi-ukrayini-na-mayzhe-144-mlrd/>

7. Міністерство економіки України <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=ed4229cc-8de2-43b2-a5aa-7a2eba0fa2e0&title=Relokatsiia-725-PidprimstvPereikhaliVBezpechniRegioni>

8. Національна соціальна сервісна служба України <https://nssu.gov.ua/vpo>

9. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко / Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с

10. Портер Майкл. Конкурентная стратегия: Методика анализа отраслей и конкурентов/ Майкл Е. Портер; Пер. с англ. М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. 454 с

11. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010р. № 2404-VI. Дата оновлення: 25.10.2020. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.

12. A guidebook on public-private partnership in infrastructure. Economic and social Commission for Asia and the Pacific. Bangkok : UNESCAP, 2011. 76 р.

13. Brinkerhoff, Derick & Brinkerhoff, Jennifer. (2011).

14. Grimsey D., Lewis M. K. Public Private Partnerships: The Worldwide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Ltd, 2004.
15. Hartwich, Frank & González, Carolina & Vieira, Luis-Fernando. (2004). Public-Private Partnerships for Innovation-led Growth in Agrichains: A Useful Tool for Development in Latin America?.
16. Hodge G., Greve C. Public-Private Partnerships. Public Administration Review. 2007. May/June. № 67 (3). Pp. 545–558.
17. Public-Private Partnership as Tool for Developing Regional Labor Potential / V.V. Kruglov, D.A. Tereshchenko // Наука та інновації. 2019. 2019. Т. 15, № 6. С. 5-13. Бібліогр.: 28 назв. АНГЛ.
18. Savas E. S. Privatisation and Public-Private Partnerships. London and New York : Chatham House, 2000. Pp. 45-46
19. Spielman, David & Grebmer, Klaus. (2004). Public-private partnerships in agricultural research: an analysis of challenges facing industry and the Consultative Group on International Agricultural Research
20. Trebilcock, M., & Rosenstock, M. (2015). Infrastructure public-private partnerships in the developing world: Lessons from recent experience. The Journal of Development Studies, 51(4), 335—354.

References

1. Brajlovs'kyj, I.A. (2018), “Strategy for ensuring the development of public-private partnership in Ukraine”, Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Chernihiv, Ukraine.
2. Yakobchuk, V.P. (2021), *Ekonomika publichnoho sektoru* [Economics of the public sector], Lira-K, Kyiv, Ukraine.
3. Zapatrina, I. (2020), “Unsolicited Proposals: New Realities in COVID Times”, *European Procurement & Public Private Partnership Law Review*, vol. 3, pp. 255-259.
4. Zakharina, O. Yakobchuk, V. and Khodakivs'kyj, Ye. (2020), “Explication of the concept of "Public-private partnership" in the theory of public administration”, *Naukovi horyzonty*, vol. 3, pp. 26-33.

5. Zakharina, O.V. Simonenko, L.I. and Sikevich, M.I. (2018), "Public-private partnership as a mechanism of infrastructure development of the region", *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok*, [Online], vol. 2, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1193> (Accessed 02.05.2021).
6. KSE (2023), "During the year of the full-scale war, the total amount of damages caused by Russia to Ukraine's infrastructure has reached almost \$143.8 billion", available at: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/za-rik-povnomasshtabnoyi-viyni-rosiya-zavdala-zbitkiv-infrastrukturi-ukrayini-na-mayzhe-144-mlrd/> (Accessed 02.05.2023)
7. Ministry of Economy of Ukraine (2022), "Relocation: 725 enterprises moved to safe regions", available at: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=ed4229cc-8de2-43b2-a5aa-7a2eba0fa2e0&title=Relokatsiia-725-PidprimstvPereikhaliVBezpechniRegioni> (Accessed 02.05.2023).
8. National Social Service Service of Ukraine (2023), available at: <https://nssu.gov.ua/vpo> (Accessed 02.05.2023).
9. Vasyl'chenko, H. Parasiuk, I. and Yeremenko, N. (2015), *Planuvannia rozvytku terytorial'nykh hromad* [Development planning of territorial communities. Training manual for local self-government officials], K., TOV «PIDPRYYeMSTVO «VI EN EJ», Kyiv, Ukraine.
10. Porter, M. (2005), *Konkurentnaia stratehiia: Metodyka analyza otraslej y konkurentov* [Competitive strategy: A methodology for analyzing industries and competitors], Al'pyna Byznes Buks, Moscow, Russia.
11. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine "On State-Private Partnership", available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (Accessed 02.05.2023).
12. UNESCAP (2011), *A guidebook on public-private partnership in infrastructure*. Economic and social Commission for Asia and the Pacific, UNESCAP, Bangkok.
13. Brinkerhoff, D. and Brinkerhoff, J. (2011), "Public-private partnerships: Perspectives on purposes, publicness, and good governance", available at: https://www.researchgate.net/publication/227724894_Public-private-partnerships-Perspectives-on-purposes-publicness-and-good-governance

private_partnerships_Perspectives_on_purposes_publicness_and_good_governance (Accessed 02.05.2023).

14. Grimsey, D. and Lewis, M.K. (2004), Public Private Partnerships: The Worldwide Revolution in Infrastructure Provision and Project Finance, Edward Elgar Publishing Ltd, Cheltenham, UK.

15. Hartwich, F. González, C. and Vieira, L.-F. (2004), “Public-Private Partnerships for Innovation-led Growth in Agrichains: A Useful Tool for Development in Latin America?”, available at: https://www.researchgate.net/publication/255654310_Public-Private_Partnerships_for_Innovation-led_Growth_in_Agrichains_A_Useful_Tool_for_Development_in_Latin_America (Accessed 02.05.2023).

16. Hodge, G. and Greve, S. (2007), “Public-Private Partnerships”, Public Administration Review, vol. 67 (3), pp. 545-558.

17. Kruglov, V.V. and Tereshchenko, D.A. (2019), “Public-Private Partnership as Tool for Developing Regional Labor Potential”, Nauka ta innovatsii, vol. 15, no. 6, pp. 5-13.

18. Savas, E.S. (2000), Privatisation and Public-Private Partnerships, Chatham House, London and New York.

19. Spielman, D. and Grebmer, K. (2004), “Public-private partnerships in agricultural research: an analysis of challenges facing industry and the Consultative Group on International Agricultural Research”, available at: <https://www.ifpri.org/publication/public-private-partnerships-agricultural-research-analysis-challenges-facing-industry> (Accessed 02.05.2023).

20. Trebilcock, M. and Rosenstock, M. (2015), “Infrastructure public-private partnerships in the developing world: Lessons from recent experience”, The Journal of Development Studies, vol. 51 (4), pp. 335-354.

Стаття надійшла до редакції 12.07.2023 р.